

Projekt niewielkiego ogrodu ze zbiornikiem wodnym. Jeziorko przylega wzdłuż linii prostej do tarasu domu, od którego prostopadle odchodzi drewniany pomost. W jego pobliżu woda jest najgłębsza. Po drugiej stronie zbiornika, naprzeciwko tarasu, znajduje się wzgórze ze źródłem i kaskadą oraz altana. Pagórek może powstać z ziemi, wykopanej podczas zakładania jeziorka.

Światło odbite od toni dodatkowo rozjaśnia wnętrze domu.

Trudno przecenić przyjemność, jaką daje relaks na tarasie nad własnym jeziorkiem.

ŚWIAT W LUSTRZE WODY

Woda jest zarówno symbolem, jak i źródłem życia. Od starożytności zbiorniki wodne były głównymi elementami architektury ogrodów. Ich forma zmieniała się wraz z panującymi stylami i modą, choć już w ogrodach Dalekiego Wschodu kształtowano je w oparciu o formy naturalne.

Żywotność toni, falowanie, gra światła i refleksów, dźwięki z nią związane i pozytywne zmiany mikroklimatu powodują, że woda ma ogromne znaczenie dla dobrego samopoczucia człowieka.

Zbiornik wodny wpływa na mikroklimat, niwelując w pewnym stopniu różnice temperatur i powodując cyrkulację powietrza, szczególnie miło odczuwaną w bezwietrzne, upalne dni; zwiększona wilgotność sprzyja też rozwojowi roślin. Staw optycznie powiększa powierzchnię ogrodu, zaś grupy głazów, rośliny wodne czy umieszczone nad brzegiem rzeźby wzmacniają efekt plastyczny. Godna polecenia jest lokalizacja sadzawki w dobrze doświetlonym miejscu tuż przy tarasie – wówczas promienie słoneczne odbite od toni dodat-

kowo rozjaśniają wnętrze domu, zaś pod powierzchnią bujnie rozwija się życie. Drzewa poprzez kontrast ożywiają płaszczyznę stawu i zapewniają nieco cienia, niezbędnego, by woda się nie przegrzała (w zbyt ciepłej jest za mało tlenu, co może doprowadzić nawet do śmierci niektórych gatunków zwierząt), lecz z kolei opadające liście mogą spowodować nadmierną żyzność zbiornika, równie groźną dla jego mieszkańców. Dlatego najlepszym tłem dla stawu są grupy bylin, krzewów i wysokich traw. Ciekawym pomysłem jest umieszczo-

Źródło może dać początek strumykowi, meandrującemu wśród roślinności łąkowej.

Dobrze rozwinięta roślinność brzegowa może wyrosnąć jedynie na łagodnie opadających zboczach stawu.

Zbiornik wodny może z powodzeniem rozgraniczać sąsiadujące posesje, zastępując parkan czy żywopłot.

Mały wodospad, zasilający kamienisty potok.

wienie stawu pomiędzy sąsiadującymi posesjami — uzyskamy wówczas efekt odgródnienia się, bez zaburzenia przestrzeni parkanami czy rzędami żywopłotów, zaś teren ogrodu wyda się bardziej rozległy. Cennym uzupełnieniem jeziorka może być potok, dotleniający wodę i przyczyniający się znacznie do utrzymania jej czystości.

Prawidłowo ukształtowany staw powinien „wtopić się” w ogród. Im większy zbiornik, tym mniej opieki będzie wymagał — nieduży szybko zarasta i musi być intensywnie pielęgnowany. Minimalna, zapew-

niająca w miarę stabilną biocenozę, wielkość sadzawki to 10-15 m² i głębokość przynajmniej 1 metra — wówczas mogą zimować w niej przedstawiciele wodnej fauny.

Najstarszym i najbardziej zgodnym z naturą materiałem uszczelniającym dna zbiorników jest glina, jednak ostatnio, ze względu na łatwość wykonania, najczęściej stosuje się folię hydroizolacyjną — w Niemczech powstaje z użyciem tej techniki ponad 500 tysięcy stawów rocznie. Ciemna, skórzasta folia ma standardową grubość od 0,5 do 2,5 mm; jednak przy budowie

mniejszych sadzawek, potoków i szczególnie skomplikowanych założeń lepiej wybrać cieńszą, bardziej plastyczną (0,8 mm), zaś w przypadku stawów kąpielowych — odporniejszą na uszkodzenia, grubą na co najmniej 1,2 mm. Folia hydroizolacyjna zapewnia dużą dowolność formowania zbiornika o naturalnych kształtach, wieloletnią trwałość i stosunkowo niski koszt.

Staw przeznaczony do kąpieeli powinien być odpowiednio rozległy (co najmniej kilkadziesiąt m²), głęboki na minimum 1,5 m, o stabilnym dnie, pokry-

Dobrze zaprojektowany staw integruje się z ogrodem, zaś kładki i mostki stają się elementami jego architektury.

Nocą światła domu odbijają się w wodzie, tworząc niepowtarzalną atmosferę.

Na lewo, na dole. Naturalistyczne akwenu powinny być ukształtowane w oparciu o wzorce zaczerpnięte z przyrody.

Brzeg można uformować w łagodne zatoczki, wysypane miejscowo płaskim bądź drobnymi kamykami.

zwłaszcza gatunki grzebiące w mule (karpie, większość ozdobnych) pożerają filtrujący zooplankton, przyczyniając się do rozrostu glonów, zamieniających wodę w „zieloną zupę”.

Naturalnie ukształtowany zbiornik lepiej współgra z ogrodem niż sztuczny akwen z betonu czy plastiku, wymaga też mniejszych inwestycji i nakładów na pielęgnację. W dobrze zaprojektowanym stawie naturalne procesy eliminują konieczność stosowania chemikaliów i urządzeń utrzymujących wodę w czystości. Wzorem dla stawu ogrodowego nie powinien być basen pływacki ani zbiornik przeciwpożarowy, co bywa częstym błędem projektów takich założeń. Inspiracji należy szukać w naturze, dysponującej jednak największym bogactwem form.

TEKST: MARCIN GASIOROWSKI,
ARCHITEKT KRAJOBRAZU
FOTO: ARCHIWUM AUTORA

KONTAKT:
ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU,
Wojciech Bafeltowski,
tel. (022) 615-77-14, 090345791

tym żwirem, piaskiem (podobnie jak mniejsze jeziorka) lub chropowatymi płytami ze żwirotbetonu. Zbocza każdego naturalistycznego zbiornika muszą być łagodnie nachylone (spadek mniejszy niż 50 stopni), aby swobodnie mogły się rozwijać rośliny błotne, które odgrywają ważną rolę w samooczyszczaniu wody i utrzymaniu równowagi ekologicznej. Odpowiedniej wielkości strefy bagienne wiążą zawarty w wodzie fosfor, nie dopuszczając do masowego rozwoju glonów. Dzięki temu właśnie w bogatych w roślin-

ność stawach woda jest przejrzysta. W miejscach, gdzie zbiornik styka się z architekturą ogrodową lub tarasem domu, można zastosować sztywne, geometryczne linie brzegu, dobrze kontrastujące z naturalistycznymi formami pozostałej części akwenu. Dno jeziorka powinno posiadać nieckę, umożliwiającą zbieranie się zanieczyszczeń – dobrze je usunąć jesienią, gdyż podczas rozkładu zużywają cenny tlen i wydzielają trujący metan. Warto też pamiętać, by nie dokarmiać ryb i nie „przerybiać” zbiornika, gdyż

